

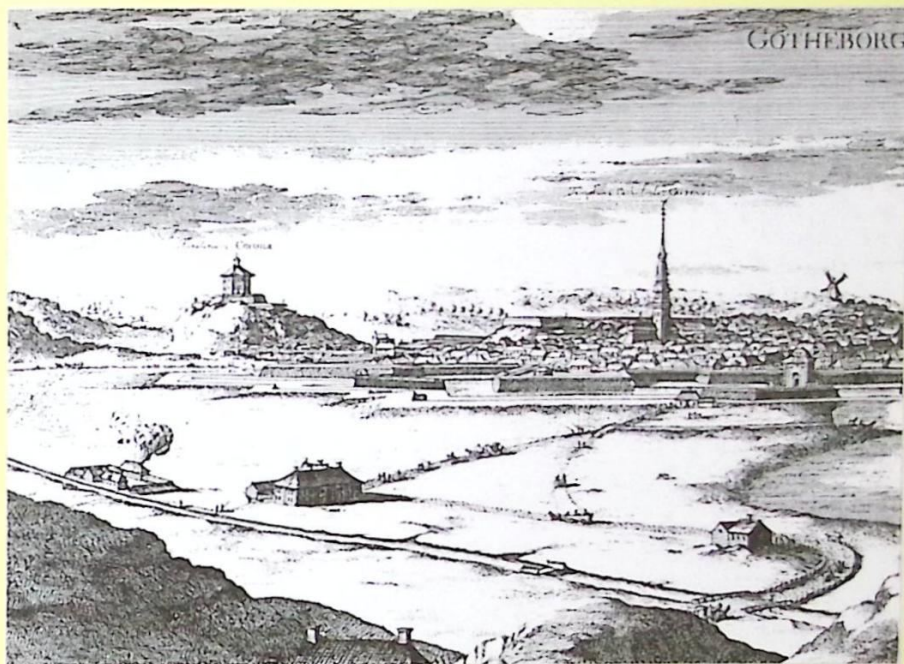
Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årgång 32

2015

Nr 2

***Följ den spännande historien om Tegelbruksmorden,
berättelsen tar sin början på sidan 12***

Innehållsförteckning nr 2- 2015

Per Clemensson
Från ordförande 3

Johan Ahlén
Huskvarna i våra hjärtan 4

Vi möts, hösten 2015 5

Beställningar från GRS 7
Barbo Majgren,
Bokanmälan 8

Johan Ahlén
Den hinna av tid som skiljer
oss från dem... 10

Olga Dahl
Tegelbruksmorden 14

Per Clemensson
Bokanmålningar 24

GRS kursprogram våren 2015 26
Barbro Majjgren
Bokanmälan 27

Prytz
Kronologiska anteckningar 28

Barbro Majjgren
Landet runt 35

Omlagsbild:
Södra delen av panorama över Göteborg vid slutet
av 1660-talet. Efter kopparstick av Johan van den
Aveelen i Erik Dahlbergs Suecia Antiqua et Hodierna

Webmaster
Lars Nyqvist, 0303-16 45 6
Trollhättevägen 12,
442 49 KUNGÄLV
webmaster.r.s@telia.com

Västanbladet : Redaktionskommitté; Per Cle-
mensson, Per Liljeström, LarsOlof Löf och Johan
Ahlén. Västanbladet ingår i medlemsavgiften 200:-
/ år och utkommer årligen med fyra nummer. An-
svarig utgivare Per Liljeström

Tidningsmakare
Christina Claeson
ch_claeson@hotmail.com

Tryckeri: Typographica, Göteborg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND Styrelse 2 0 1 5

- Ordf.** Per Clemensson 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- V. Ordf** LarsOlof Löf 070 - 522 24 91
Erik Dahlbergsg. 4, 411 26 GÖTEBORG
larsolof.loof@gmail.com
- Sekr** Barbro Majjgren 0706 - 448 148
Mästarevägen 10, 305 72 STENINGE
qpm@telia.com
- Kassör** Ewert Arwidsson 0723 - 138 415
Eva Rodhes g. 10, 411 11 GÖTEBORG
trewetrans@telia.com
- Övriga** Jan Forslund 0346 - 222 45
Ljungby Prästgård 101, 311 95
FALKENBERG
janforslund@spray.se
- Per Liljeström 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
per-lilje@telia.com
- Lars-Göran Johansson 073 - 937 34 33
Kyrkogatan 41, 442 67
MARSTRAND olarjoh@gmail.com
- Johan Ahlén, 0739-971916
Dockeredsvägen 14, 424 91
OLOFSTORP
johan@flygfotohistoria.se
- Inger Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79 ,412 54 GÖTEBORG
inger@clemensson.net
- Suppl.** Sune Augustsson 031 - 65 45 80
Belegatan 5, 417 64 GÖTEBOR
suneaugustsson@yahoo.se
- Klubbm.** Anita Fyhr 031-23 73 37,
Virvelvindsgatan 6, 417 02
GÖTEBORG anita.fyhr@live.se

**Manusstopp för nr 3 2015 är
den 15 juli och Västanbladet beräk-
nas vara hos medlemmarna i slutet
av augusti**

Ordförande har ordet

Stort tack för genomförandet av de Göteborgska Släktforskardagarna på Stadsbiblioteket i första hand vänder jag mig till Göteborgs stadsbibliotek som gratis har ställt sina nyrenoverade lokaler till förfogande.

Enligt bibliotekets uppgifter genom Susanne Fleischer hade vi i utställningslokalerna under lördag-söndag 906-660 besökare. Föreläsningar hade vi dels i Hörsalen på söndagen och dels i Trappan både lördag och söndag.

Sammanlagda antalet åhörare beräknades till 446 personer under de två dagarna. Samarbetet med stadsbibliotekets personal var utomordentligt och deras organisation och tekniska utrustning var utmärkt.

På invigningen framförde musikgruppen Amaryllis följande musikaliska stycken :

Sexdregasamlingen, 1774
Polonaise

Rasmus Storms notbok, Danmark 1760
Dantz med Proportz

William Brade, 1617
Türkische Intrada

John Playford
"The English Dancing Master", 1651
Newcastle
Gathering Peascods

Johann Hermann Schein, 1617 ur
"Frutti Musicale"
Allemande ur svit nr 10

Tielman Susato, 1551
Pour Quoy

Huskvarna i våra hjärtan

Ett glatt gäng som beställt plats på föreningens vårresa till Huskvarna fick uppleva en mättad dag med såväl andlig spis som vapensmide, antika hänglås, köttkvarnar och solsken.

Det var lördagen den 9 maj som bussen stävade iväg från Heden i Göteborg med destination Huskvarna fabriksmuseum. Men strax efter Borås var det dags för första stopp för förbeställd macka med fika. Då hade Lars-Olof Lööf i styrelsen hunnit hälsa välkomna till de 20-tal resenärerna i bussen och konstaterat att ett resmål inte gick att se så här tidigt på säsongen: Gunnillaberg, som han varmt ville rekommendera som en oas för den som reser sträckan Göteborg - Jönköping. "En hjärtpunkt för trädgårdskonst" som stället beskriver sig självt på sin hemsida. Istället stannade bussen planerligt vid Bottnaryds kyrka, där gruppen fick inte bara en guidad beskrivning av hur 1600-talets adelsfamiljer på platsen bidrog med virke från sina stora skogsegendomar till en mäktig träkyrka, utan även hur takmålningarna därinne gjort Bottnaryd känt för att ha "Djävulen i kyrkan". De imponerande tak- och väggmålningarna visar händelser från såväl gamla som nya testamentet och ett parti beskriver Jesu kamp mot Satan, vilket också avbildats på plats i kyrktaket. Men det var ändå Huskvarna som var huvudmålet för resan. Enklaste sättet att beskriva det museet vore att säga: -Åk dit! Då skall du själv få se vilken spännvidd svensk tillverkning står för. Från att ha börjat som leverantör av handeldvapen till svenska trupper under stormaktstiden till att, som idag, vara ledande i världen på hushållsprodukter med den senaste digitala styrtekniken - det är Huskvarna i ett nötskal.

Bottnaryd fick gänget se Djävulen i vitögat foto Johan Ahlén

Redan för 25 år sedan firade man sitt 300-årsjubileum (bland annat med att tillverka sina sista vapen), och det gjordes ingen hemlighet av att det var självaste Eric Dahlberg som på sin tid hittade det vattenfall som hade bästa förutsättningarna för att förse en tillverkningsindustri med kraft under hela året. Samme Dahlberg som ritat bland annat skansarna i Göteborg, Lejonet och Kronan. Så vare sig du är intresserad av motorsågens historia, eller motorcykelns eller symaskinens, så finns mängder att se i museet. En av de intressantaste kunskaperna handlade om köttkvarnens betydelse för folkhushållet. Med den innovationen kunde varje medveten husmor (för kvarnen kom till när kvinnor stod för maten) ta reda på betydligt mer av råvaror, inte bara kött, utan alla möjliga råvaror. Huskvarna hann sälja 10 miljoner sådana manuella köttkvarnar, innan tillverkningen på 1940-talet övergick till mer integrerade hushållsassistenten - en mer mångsidig produkt.

Efter lunch navigerade gänget till Kruthuset, vid Vätterns strand. Den gamla tegelbyggnaden kan ses som Huskvarnas stadsmuseum. Där visade Raine Borg sin helt unika samling av lås från alla tider och platser. Missa inte detta nästa gång du åker förbi.

Mätta och trötta återsåg gruppen Göteborg om aftonen.
En upplevelse rikare? Nja, snarare många upplevelser rikare.

Johan Ahlén

Vi Möts Hösten 2015

**Höstens program är inte klart i alla delar
men reservera redan nu:**

Lördag 12 september , Utfärd till Nääs slott

**Lördagen sen 24 oktober eventuellt besök på
Borås Antikmässa med föredrag.(buss).**

Måndag 26 oktober, DNA-Café med Eva von Brömsen

**Måndag 23 november kl. 18.30
Höstmöte med sedvanliga förhandlingar och
föredrag om judendomen**

Bekräftelse på hemsidan eller mail.

**Bläck och Toner
för din Skrivare
Original, Pirat och Återfyllda
pappershornan.se
Aschebergsgatan 40 031-204206**

Den välrotade blomsteraffären i Vasastan frösåddes redan 1912, Med gröna fingrar & spirande inspiration går vi nu in i det nya seklet. Välkommen till oss på hörnet av Aschebergsg & Engelbrekts gatan, Instagram: la fleuriste eller www.lafleuriste.se Tel 031 711 2082

La Fleuriste

ART FLORAL DEPUIS 1912

NY TIDNING!

Släkt HISTORIA

För dig som redan släktforskar eller som drömmer om att börja kartlägga dina rötter

- ✓ Spännande levnadsöden
- ✓ Tester och praktiska tips
- ✓ Svar på läsarförfrågor
- ✓ Unika fotografier

Fortfarande inte hittat det du söker efter?
- Hitta inspirationen i nya tidningen Släkthistoria!

Prova 3 nr för endast 149 kr!

SVARSKORT – SVARA I DAG!

- Ja tack!** Jag vill gärna prenumerera på 3 nummer av nya tidningen Släkthistoria för endast **149 kr** (ord butikspris 210 kr).
Kampanjkod: SLA304900
- Ja tack!** Jag vill gärna prenumerera på 6 nummer av nya tidningen Släkthistoria för endast **298 kr** (ord butikspris 419 kr).
Kampanjkod: SLA304901

Namn _____

Adress _____

Postnr _____

Ort _____

Telefon/mobil _____

E-post _____

INGEN BINDNINGSTID. Prenumerationen upphör automatiskt efter periodens slut.

Ersättnadligt gäller t.o.m. 2015-12-31 och endast nya prenumeranter i Sverige. LRF Media AB lagrar kunduppgifter för att kunna fullgöra kundförfrågningar och lämna ersättnad för egna och andras produktion. Genom att fylla i e-post och mobilnummer ger du LRF Media AB tillstånd att kontakta dig med kommande utgåvor av samt såväl digitalt nyhetsbrev från tidningen Släkthistoria. För kontroll, rättelser eller annan information om sparade personuppgifter, kontakta LRF Media AB, Box 79, 695 22 Torshälla, tel. 08-568 265 88.

 BESTÄLL VIA WEBBEN

www.slakthistoria.se/kampanj

Vänligen uppge kampanjkod!

Digitalt nyhetsbrev

Tidningen Släkthistoria utkommer varannan månad. Mellan varje utgåva får du som prenumerant digitala nyhetsbrev som både inspirerar och ger dig många nyttiga tips.

GÖR SÅ HÄR:

Få hem nyhetsbrevet – uppge din e-postadress på svarskortet eller registrera din e-postadress på www.slakthistoria.se/nyhetsbrev

Släkthistoria är en ny tidning från

HISTORIA Journal Land

Släkt HIST

Svarspc
206 391
685 20

Aina André 2014: Ofred Rådde. Det hände för längese'n

Ända sedan 1970-talet har Aina André sammanställt uppgifter om allmogen i norra Bohuslän ur domböcker från framförallt Vette och Tanums härader i Norrviken, guvernörens brev samt kyrkböcker. Ainas artiklar i Strömstads Tidning under rubriken *Det hände för längese'n* var länge ett uppskattat inslag. Av tio nyskrivna artiklar med samlingsrubriken *Ofred Rådde*, publicerades de första i tidningen. Nu har Strömstads Museum gett ut samtliga i ett häfte. Häftet är rikt illustrerat med kartor, bilder och originaltexter. Det tillhandahålls av Strömstads Museum och finns i GR-bibliotek. Aina beskriver ett stycke svensk historia ur ett gränslandsperspektiv. *Ofred Rådde* handlar huvudsakligen om perioden 1660-1720, en orolig tid i norra Bohuslän. Fejderna med namn som Torstenssonfejden, Hannibalfejden, Gyldenlöwefejden samt Stora Nordiska Kriget med Löwendahlsfejden, Tordenskölds härjningar och Karl XII:s sista krig avlöste varandra. Med de historiska skeendena som ram sätter Aina in olika lokala händelser i sitt sammanhang. 1658 avlöstes Bohusläns gräns mot Sverige med en gräns mot Norge och de livliga kontakterna över Svin Sund klipptes av. Det var svårt att bli fiende till sina släktingar och handelspartner på andra sidan gränsen och många flydde till Norge. Brottslingar och soldater som tröttnat rymde. Flera fastigheter i Norrviken hade därför utländska ägare. De otaliga krigen krävde soldater, mat, inkvartering och hästar. Fältsjuka spred sig till civilbefolkningen. Även om myndigheterna fungerade relativt väl under ofredsåren ställdes tre ting i Vätte och Tanums härader in år 1716 - befallningsman, länsman och allmoge var fullt upptagna med att skjutsa proviant och krigsfolk. Alla skatter blev inte indrivna, men vid riksdagen 1731 avskrevs alla ofredsårens obetalda fordringar, en liten erkänsla för *de utståndne Krig besvär*.

Barbro Majjgren

Släktforskar dagarna 2015 i Nyköping - Årets tema "Ett gods - En värld"

Välkommen till Släktforskar dagarna 29-30 augusti i samarbete med ArkivDigital och Sveriges Släktforskarförbund

30 föreläsningar. En mängd olika utställare.

900 P-platser.

Mässan är öppen lördag 29/8 kl. 9-17 och söndag 30/8 kl. 9-15.30.

Entré 60 kr.

För mer information se www.sfd2015.se och www.facebook.com/sfd2015

Välkommen till Nyköpings Arenor - Rosvalla!

ArkivDigital

Arrangör av Släktforskar dagarna 2015, Nyköping - Oxelösunds Släktforskarförening

NOSFF

Beställning från GöteborgsRegionens Släktforskare

kan göras per telefon: 031- 13 12 26, måndag - torsdag kl. 10 - 14,
eller med brev: Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg, eller med e-post:
g.r.s@telia.com

Beställningar hämtas på expeditionen under tiden som ovan.

Ring dock först för att kolla om lokalen är bemannad.

Vid brevfräsändelser tillkommer porto och emballage.

CD Ulrika Kullgrens Stamträd	150.- kr (medl.pris 75.-)
CD 41 Handskrifter (2005)	230.- (medl.pris 150.-)
CD Göteborgs Domkyrkoförsamlings kyrkbok 1669-1671	150.- (medl.pris 75.-)
CD Databasen Emigranten 2006 Populär	350.- (medl.pris 300.-)
DVD Sveriges dödbok (utgåva 6) 1901-2013	600.- (medl.pris 500.-)
CD Sveriges befolkning 1880	600.- (medl.pris 560.-)
CD Sveriges befolkning 1890	595.- (medl.pris 495.-)
CD Sveriges befolkning 1900	640.- (medl.pris 560.-)
CD Sveriges befolkning 1970	595.- (medl.pris 535.-)
CD Sveriges befolkning 1980	595.- (medl.pris 535.-)
DVD Sveriges befolkning 1990	600.- (medl.pris 560.-)
CD Begravda i Sverige 2 (2012)	595.- (medl.pris 495.-)
Andersson-Clemensson: Börja släktforska	225.- (medl.pris 190.-)
Andersson-Clemensson: Släktforska steg för steg 2005	250.- (medl.pris 200.-)
Andersson-Clemensson: Släktforska vidare	300.- SLUTFÖRSÄLNING
Andersson-Clemensson: Forska kring ditt hus och din bygd	250.- (medl.pris 200.-)
Andersson-Clemensson: Your Swedish Roots	250.-
Lagerkrans: Svenska sjukdomsnamn genom tiderna	200.- (medl.pris 180.-)
Lintrup: Släktforskarens arbetsbok	100.-
Lödf: Göteborgs Fotografier	200.-
Paulin: Oeconomisk beskrifning på fabrikerne uti Götheborg (1761)	20.-
Siikeborg: Latin för släktforskare	225.- (medl.pris 195.-)
Handbok 1 - Rosvall/Hultman: Emigrantforskning	215.- (medl.pris 195.-)
Handbok 2 - Reuterswärd: Fader okänd	215.- (medl.pris 195.-)
Handbok 3 - Ångström/Johansson: Kartforskning	215.- (medl.pris 195.-)
Handbok 4 - Ericson Wolke: Soldatforska	265.- (medl.pris 235.-)
Handbok 5 - Berggren: Smedforska	255.- (medl.pris 225.-)
Handbok 7 - Lindwall: Anor från landsvägen (resande)	260.- (medl.pris 230.-)
Göteborgs-Emigranten del 1,2,3,4,5, 6, 7:	50.- kr/st) paket samtliga 200.-
Göteborgskarta år 1883. Format A3. Färg, terr. församlingar	100.- (medl.pris 50.-)
Göteborgskarta år 1807. Format A 3. Svart/vit, roteindelning	100.- (medl.pris 50.-)
Göteborgskarta med förstäder år 1885. Format A 3. Färg.	100.- (medl.pris 50.-)
Västgötakarta	100.- (medl.pris 50.-)
Västanbladet, lösnummer	20.-
Antavla, 40x60 cm, 7 generationer	50.- (medl.pris 40.-)
Antavla, halvrunder 50x100 cm, 9 generationer	50.- (medl.pris 40.-)

Namn:

Adress:

Den hinna av tid som skiljer oss från dem...

-Man kan undra hur medvetna folk är om historia, i dessa tider. I varje fall den mest elementära kunskapen om historia. Alltså vad vet folk egentligen? Och vad behöver de veta, för att inte behöva göra tidigare generationers misstag, om igen. Det var temat för ett inledningsanförande som den kände historikern Christopher O'Regan höll när det var släktforsarkryssning mellan Stockholm och Åbo i april. Släktforskare från Östergötland stod för arrangemanget som hade samlat 200 intresserade under det dygn som resan varade.

Flera talare fanns med på resan liksom ett antal utställare, och eftersom samtliga deltagare var hänvisade till samma Tallink Silja Line-färja så fanns många tillfällen till spännande möten utanför själva programpunkterna. Och det var som sagt O'Regan som anlade tonen. Han fortsatte med exempel ur material han letat upp i gamla handlingar, men just detta med medvetenheten om historia tog han direkt ur egen erfarenhet:

-När Svenska herrlandslaget i fotboll mötte Tyskland i en kvalmatch härförleden så satt jag i en sportbar i Stockholm och kom i samspråk med ett sällskap yngre män. Frågan hade uppstått om en viss anfallare i motståndarlaget, en som inte längre är aktiv, vad han hette. Och männen vände sig till mig. De tyckte väl jag hade åldern inne för att kunna svara på en fråga om tidigare tyska fotbollsspelare. Jag försökte med något namn som jag förknippade med tysk fotboll i min ungdom. Knappast mitt specialintresse, men jag ville i vart fall visa mig tillmötesgående. Jag nämnde något namn, som jag trodde kunde stämma. Gruppen såg frågande ut. De kände inte igen den jag nämnt. Var jag säker på att han hade varit tysk anfallare?

Nu fick jag en idé. Någonting flög i mig och jag drog till med: -Kan det ha varit Göring? sa jag. Har ni hört talas om honom? men fick bara frågande miner. Men Himmler då? han var en tysk anfallare, det är jag säker på. De unga männen bara tittade på varandra, hade aldrig hört namnen. Med detta exempel fick föredragshållaren publiken att haja till. Det var en hisnande illustration över hur lite vi tillåter oss känna till även om sådant som är av största vikt. Onekligen ett sätt att peka på vikten av historiekunskap så att vi inte travar alltför aningslöst in i framtiden.

Anförandet fortsatte med fler exempel på hur berikande det kan vara att studera historien. O'Regan har ju inriktat sig framförallt på 1700-talet och kung Gustav III:s tid.

*Chris O'Regan,
foto Gerd Jakobsson*

-Han, kungen, var inte alls den perukförsedde och vitpuerade fäntratt som ibland förts fram. Och han talade inte med gäll fransk brytning. Han var förvisso viktig för kulturlivet i Sverige, men också en banbrytande politiker som ett decennium före franska revolutionen införde möjligheten att kompetens snarare än börd skulle gälla vid tjänstetillsättningar inom rikets förvaltningar.

-Det är en lustfylld syssetsättning att fördjupa sig i folkens villkor vid den epoken, menade O'Regan. Det finns så många förutfattade meningar om eländet i en storstad, exempelvis Stockholm, vid den tiden. Det var inte en stad som dignade under lort och avfall. Tvärtom, gatorna städades regelbundet, ofta av företagsamma kvinnor som gjort upp med myndigheterna om sådant uppdrag på entreprenad. En formulering i ett sådant kontrakt kan handla om "avträdesorenlighetens avhämmande".

Ofta är just formuleringar från den tiden dråpliga i våra öron. Vad sägs om gesällen som hamnade i arresten för "att ha legat full utan hatt"? En annan åkte fast för att "ha talat högt med löjlig röst".

*Deltagare vid släkforskarkryssningen ombord på M/S Galaxy närhon svävade över Ålands hav
(foto Gerd Jakobsson)*

Dessa exempel hade föredragshållaren plockat fram ur polisdiarier i Stockholm, bara som exempel på vad som väntar på att upptäckas om man tar sig tid att plocka fram något ur de mängder, rent av miltals av hyllor som väntar i våra arkiv. Men det finns också gott om exempel på hur rationella, rent av moderna, dessa tiders människor var. De levde ju i brytningstiden mellan uråldriga sedvänjor och upplysningstidens rationalism, vilket framgår på många håll.

Hur man räddar en drunknad beskrivs bland annat i "Lärobok i Medicin" på ett överraskande sätt: till att börja med ska man dra upp vederbörande ur vatten(!), och därefter blåsa in luft genom munnen samtidigt som näsan hålls igen. "Tills bröstkorgen åter sänker sig, varvid inblåsandet upprepas". Detta är föstås en fullt fungerande livräddande instruktion, fullt funktionell idag. Men det som 1700-talsexperten tillägger gör läsningen så fascinerande: För inte nog med att den drunknade skall ges luft, han skall också tappas på en bestämd mängd blod, samtidigt som tobaksrök skall inblåsas i den förolyckades ändtarmsöppning (!).

-Plötsligt vet vi inte om vi befinner oss i en fullt modern beskrivning, eller i något rent medeltida. Det blir en så hisnande resa att bläddra i sådana handlingar, menar O'Regan.

Han berättade om ett möte med en äldre dam i Båstad. Hon hade i sin ungdom spelat tennis i Båstad, och då vid något tillfälle fått chans att möta kung Gustaf V. Det fascinerade Christopher O'Regan att han därmed mött en person som i sin tur mött en person (kungen) som blivit framburen till dopet av sin farfars mor, änkedrottning Desiré, hon som livfullt berättat för eftervärlden om sina minnen av självaste Napoleon och hans tid.

-Det är sådana direkta trådar till det förflutna som får en att känna att det bara är en hinna av tid som skiljer oss från dem, berättade O'Regan. Efter föredraget samlades samtliga deltagare på släktforskningskryssningen för en efterlängtnad buffé i fartygets matsal och efter en lugn natt så ägnades hela nästa dag åt allehanda aktiviteter, föredrag, frågestunder och spännande möten.

Bland föredragshållarna märktes till exempel släktforskarförbundets nye ordförande **Erland Ringborg**, DNA-experten **Peter Sjölund** och **Elisabeth Renström**, den ena av programledarna för Radions programserie Släktband.

Samtal utställare emellan,
Foto Gerd Jakobsson

På en fråga till de ansvariga för resan berättades att man provväkt båten förra året, tillsatt en kommitté på senhösten och sedan haft veckovisa möten för planering och upplägg av allt det praktiska.

Detta var premiär för begreppet ”släktforskar-kryssning” och medan alla fortfarande var ombord var det väl lite tidigt att ställa frågan om detta skulle äga rum igen? Man ville väl samla sina intryck och se åt vilket håll det lutade, men det var ändå gott om nöjda miner på alla håll.

Johan Ahlén

DEN SANNA HISTORIEN OM TEGELBRUKSMORDEN I GÖTEBORG 1715-1716

Fakta hämtade ur domböckerna och
Sammanställda av Olga Dahl.
Bild (Fortalium Corona)
© Olga Dahl 1989

Förord

Av vår medlem Olga Dahls familj har vi fått löfte att publicera hennes artikel "Den sanna historien om tegelbruksmorden i Göteborg 1715-1716". Olga Dahls (född 1917 i Malmö och död 2009 i Göteborg) hennes efterlämnade böcker har till stor del ärvts av vår förening.

Denna skildring av vad som står i domböckerna om de tragiska händelserna på Göteborgs stads tegelbruk hösten 1715 och våren 1716 har bildat underlag för det drama "Tegelbruksmorden", som spelades en mångfald gånger vid museernas utställning "Lejonet och Kronan" sommaren 1989. Författaren till pjäsen, Lars Hesslind, valde dock av underhållningsskäl att ge dramat ett annat slut än som gavs av verkligheten. Sanningen var minst lika spännande som pjäsen. Jag har försökt att vara så verklighetsnära som möjligt. Jag står i tacksamhetsskuld till min dotter Gudrun, som hjälpt mig att modernisera språket, och till min son Östen, som biträtt mig med det praktiska vid utgivningen.

Göteborg den 18 augusti 1989 Olga Dahl

I materialet saknas sidan fyra ,
efterforskningar pågår för att se om den går att återfinna den saknade sidan.
(red anm.)

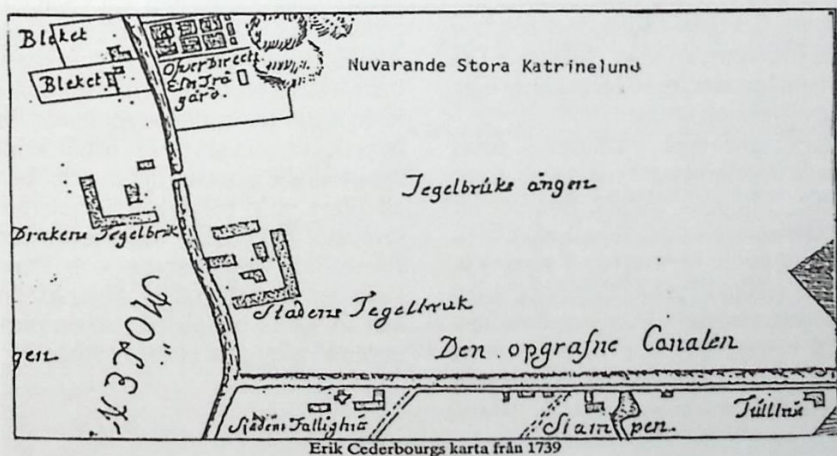
Mordet på pigan Margareta Olofsdotter

Intill nuvarande Ullevi i vinkeln mellan Mölndalsån och Fattighuskanalen låg sedan Göteborg grundades i mer än 200 år ett tegelbruk. Det hade anlagts av stadens förste läkare, holländaren Petrus a Naeldewijk, som fått privilegiebrev för detta av Gustaf II Adolf. Omkring 1630 övertog tegelbruket av Göteborgs stad. Närmaste granne i söder var Volrath Thams trädgård, i början av 1700-talet ägt av hans dotter fru Catharina Gripenstedt.

På lantmätare Erich Kuus karta från 1696 upptas den plats, där Stora Katrinelund nu ligger som "Bleket". Namnet hänsyftade på den verksamhet, som bedrevs där, nämligen blekningen av vävar, som sågs som ett lämpligt kvinnogöra. Kvinnorna fick också vakta vävarna mot tjuvar under nätterna

På rådman Eric Cederbourgs karta från 1739 kallas Stora Katrinelund "överdirektör Eldhs trädgård". På den kartan finner man två gårdar Bleket på Gårdasidan av Mölndalsån mitt emot Stora Katrinelund. Hela det vidsträckt område väster om tegelbruket och Thams trädgård ända fram till vallgraven och landsvägen till Landvetter benämnes på Christopher Hilleströms karta från 1767 "Tegelbruksängen". Kartan anger att Bleket ligger mitt emot stadens gamla tegelbruk på andra sidan Mölndalsån.

På Cederbourgs karta från 1739 låg på den platsen "Drakens tegelbruk". De händelser vilka vi skriver om här äger emellertid rum under ofredsåren före Karl XII:s död, alltså långt innan Drakens tegelbruk kom till.

De viktiga platserna i berättelsen är därför stadens tegelbruk (vid Ullevi) och det "Bleket", som låg i nuvarande Stora Katrinelund. Tegelbruksängen var obebyggd och användes till mulbete för borgarnas kor och hästar och till lertag för tegelbruket. Att vara ung kvinna och befinna sig på den obelysta Tegelbruksängen en mörk vårvinternatt, brr!

Det hände våren 1716, att bonden Per Eriksson i Krokslätt med några grannar arbetade med stängslen vid ängen. I ett par dagar hade de sett korpar sitta vid en grop och skria. När korparna tilltog i antal beslöt de att se efter, vad som var å färde. Tisdagsmorgonen den 17 april gick de till lergravarna, där det låg en liten hög med jord, som de rotade i. Då fick de se kläderna av ett kvinnfolk. Redan under söndagen hade mycket folk gått och spanat efter en försvunnen piga. Per Eriksson gick i ett annat ärende till stadsbokhållaren Hans Andersson och berättade då om fyndet av en död människa på ängen. När han i rätten fick redogöra för detta, fick han frågan, om hon var slagen, skuren eller huggen. Det visste han inte, ty bönderna hade bara sett livet av kläderna.

Enligt vad som framkom i rätten hade tegelbruksmästare Jacob Loos änka Christina (Stina) Börjesdotter på måndagen skickat bud efter bonden Anders Henriksson i Krokslätt, som arbetade med stängslena kring Tegelbruksängen. När han kom upp till henne, slog hon ihop händerna och anförtrodde honom: "*Tänk här är skiedt en elak giärning, dy Arfwed*

har slagit ihjäl Marit." Han svarade, att det var en grym gärning och frågade om hon varit i samråd om saken, vilket hon förnekade. Hon berättade, att liket låg i lergravnen norr om vägen. Stina tyckte inte om att den döda låg där uppe i backen och bad Anders Henriksson att flytta kroppen till en annan plats, "så torde det väl bli va döljt". Men bonden hade då givit henne ett kort svar och bett Gud bevara honom från att befatta sig med den saken. Det påstods senare, att Stina t.o.m. erbjudit honom 10 daler för omaket men detta stämde inte enligt bonden. När Anders skulle gå började Stina gråta och jämra sig men Anders bad henne då lugna sig och sade, att han själv skulle gå och tala med Arfwed. Därefter återvände Anders Henriksson till sitt arbete. Där berättade han för Endor Andersson, att Arfwed Arfwedsson hade slagit ihjäl sin fästmo Margareta Olofsdotter och grävt ned henne på den och den platsen. Endor gick inte dit utan till staden till skomakaren mästare Johan Loos, som satt i stadens arrest vid "Stora torget" (Gustaf Adolfs Torg). Johan var "syskonebarn" (kusin) till den döde tegelmästaren Jacob Loos. Endor berättade för honom vad som skett och begärde att Johan skulle anmäla detta och laga att Stina blev behörigen arresterad. Ovetande om att den döda redan var funnen av Per Eriksson och hans kamrater sökte Anders Henriksson och sju andra bönder på tisdagsmorgonen klockan åtta efter kroppen.

I enlighet med Stinas anvisningar gick de till lergropen. Bönderna fann liket, sedan de först blivit varse kläderna och kratsat bort litet jord. Sex av bönderna gick till magistraten men två stannade kvar för att vakta redskapen. Den dagen var alla borgare samlade till "allmän rådstuga", där borgerskapet inför magistraten sammanträdde för att diskutera viktigare angelägenheter, i vilka det hade medbestämmanderätt och fördela göromål som gatuhållning och brandvakt. Bönderna kunde därför inte få audiens. Men Anders brydde sig inte om detta utan gick in i rådstugan, trängde sig fram till rådmannen Hans Svensson Böker och berättade om vad de funnit.

Rådmannen korsade sig för den hemska gärningen men redan tidigare på morgonen hade ju Per Eriksson varit hos stadsbokhållaren och rapporterat om saken. Eftersom den döda var känd som Arfwed Arfweds-söns fästmö och Arfwed hade varit i följe med henne från Tegelbruket, då det ringt till ottesång sista bönedagen, arresterades han i avvaktan på rannsaking. Den 17 april fördes Arfwed ur arresten och till kämnärsrätten, som var stadens lägre domstol. Den skulle endast döma i enklare brottmål. De grovre brotten som mord skulle dömas av rådhusrätten. Studerar man protokollen visar det sig, att kämnärsrätten hjälpte rådhusrätten genom att så långt möjligt var utreda också de grovre brotten. Sedan avgjorde rådhusrätten ärendena genom dom.

Arfwed berättade att han var 23 år och född i Gamla Lödöse, Skövde socken, Ale härad.. Han hade sistlidna februari instämt sin fästmö Margareta till konsistoriet (nuvarande domkapitlet), eftersom Margareta ville ha bröllop strax och han själv inte tyckte, att hans villkor var sådana, att han kunde gifta sig nu. Saken hade behandlats i konsistoriet den 22 och 29 februari och den 14 mars.

Ett konsistorium eller domkapitel skall finnas vid alla domkyrkor och biträder biskopen i stiftsstyrelsen och prästutbildningen. Ordförande eller preses var sedan 1687 och under den tid vi talar om biskopen, vice ordförande var domprosten och ledamöter var lektorerna i gymnasiet. En viktig uppgift för domkapitlet var länge behandlingen av skilsmässofrågor och otrohetsbrott. Arfwed kallas i domkapitlets protokoll drängen Arfwed Arfwedsson Nezelius (troligen lika med "från Näset"). Det framkommer där, att Arfwed för 6 ½ år sedan hade lovat Margareta äktenskap. Då hade båda tjänat hos stadsbokhållaren Hans Andersson. Det gjorde Arfwed fortfarande. Troligen var det genom denna tjänst som han också fått ärenden och uppdrag relaterade till stadens tegelbruk. För två år sedan hade han i hemlighet och utan vittnen förlovat sig med Margareta, då hon arbetade för kronobagaren.

Förra året hade han givit henne en psalmbok och under hösten. förmått henne att "gå uhr sin tjänst och wara för sig sielf." Han hade då lovat svara för hennes uppehälle och hyra kammar åt henne och att gifta sig med henne vid påsk. Nu ansåg han inte tiderna lämpliga för äktenskap.

Det var ju vid tiden för Karl XII:s krig och Sverige höll på att förlora hela stormaktsväldet. Margareta sade i konsistoriet, att efter tegelbruksmästare Johan Loos död hade Arfwed aldrig varit hos henne utan hade gått till änkan i tegelbruket i stället. Margareta ansåg, att Arfwed borde hålla sina äktenskapslöften, eftersom han så länge hade uppehållit henne. Nu betedde han sig i stället illa mot henne "hotar henne med hugg och slag, lofvar henne allt ondt, önskar henne i helwete". Arfwed råddes i konsistoriet, att förlika sig med Margareta men han sade sig vilja söka förlikning hos stadens (civila) domstolar. Margareta begärde för gå med på sådan förlikning 100 daler silvermynt men konsistoriet ville moderera summan till 60. Det slutade med att Arfwed den 14 mars i konsistoriet sade sig ha uppgett tanken på förlikning vid värdslig rätt, räckte Margareta handen och lovade henne bröllop till pingst.Kämmärsrätten frågade den 17 april, om Arfwed inte under den tid han och Margareta hade varit inför konsistoriet hade hanterat henne illa med ord och slag.

Det hade han inte, men en dag hände det, sedan han hade låtit stämma henne inför konsistoriet, att han ridit ut med sin husbondes häst för att leverera 600 takpannor vid Herr Christopher Lidbergs gård Skår. De skulle köras dit i två vändningar. Han hade bundit husbondens häst vid en kärra.

Medan han tillfälligt lämnat hästen hade Margareta tagit den och ridit på den mot staden. När han blev varse det "språng han efter men hinte" henne inte förrän mitt för Herr Hans Kraffts hus på Kungsgatan, där hon lämnade honom hästen. Han satt sig på den och red tillbaka till sin husbonde vid Lilla Torget. Hon gick. Hon gick efter dit och visade sig vara "något ond". Själv menade han, att han då inte rört henne, utom att han hastigt och oförsiktigt tagit i hennes halsduk, som gick sönder något.

Olga Dahl, foto Östen Dahl
från http://sv.wikipedia.org/wiki/Olga_Dahl

Sedan gick hon in i hans husbondes hus och dröjde litet där men lämnade det snart. Varför hon tagit hästen hade han aldrig fått veta.

Första dagen de hade varit inför konsistoriet hade Arfwed varit till byggmästare Feigel och levererat några sekunda tegelpannor (vrak-pannor). På kvällen hade Margareta mött Arfwed och Jacob Loos änka Stina vid den höga kullen i tegelängen (troligen vid nuvarande korsningen mellan Skånegatan och Bohusgatan nära Polishuset och mitt emot Ullevi).

Alla tre följdes åt till fällebommen strax före stadsporten, där änkan skildes från dem. Margareta och Arfwed gick till Christopher Lidbergs hörne (tomt IV:34 i nordvästra hörnet av Kyrko- och Korsgatorna), där de lämnade varandra. Rätten frågade Arfwed, vad hans fästmo sagt till honom, då hon mötte honom och Loosens änka på ängen.

Inte visste han, att hon sagt något särskilt, förrän de skulle skiljas. Då hade Margareta frågat, vad det nu skulle bli av dem. Skulle de gå till konsistoriet en gång till, eftersom de var stämnda? Han hade svarat, att det fick de väl göra.

Någon ordväxling mellan Margareta och änkan hade han aldrig hört men Margareta hade varnat honom och bett att han inte skulle umgås så mycket med änkan. Det hade han lovat men sagt, att mötte han Stina, så ville han i alla fall hälsa.

Änkan Stinas beskrivning av detta möte var en annan: Margareta hade, när hon träffade Arfwed och Stina, börjat bruka munnen både mot honom och henne. Hon hade frågat, vad Stina gick efter. Då hade Stina strax vänt om och gått tillbaka. Bönedagsafton, torsdag den 12 april, hade Arfwed haft vakt vid Kungsporten. Vakthållning av detta slag var en arbetsplikt, som ålåg borgerskapet att delta i. Rätten undrade, om han inte då hade sett två kvinnor sitta på vallen? Nej, han hade sin post väster om porten men när han vid middagstiden kom gående förbi en gammal soldat, som stod på den post vid Lervallen (nuvarande Brunnsparken), som också kallades Cavallieren, så sade den gamle: "Här gick ett kvinnfolk med ett svart regnkläde förbi och hukade sig neder vid batteriet". Soldaten bad Arfwed se efter, vad hon gjorde. Arfwed fann henne i ena "skottangelen" på vallen, där hon satt och såg ut över marken men Arfwed visste inte vem hon var, inte heller talade han till henne. (Texten säger inte rent ut om man tänkte sig att denna kvinna kunde ha varit Margareta.) han till sin husbonde och stannade där till klockan nio. Sedan berättade han, hade han tänkt besöka Engelbrekt saltmätare men där fanns ingen hemma där utom någon, möjli-

gen hustrun, som jämrade sig, varför han inte gick in.

I stället hade han gått tillbaka till sin husbondes hus och lagt sig och sovit i sin kammare till morgonen, då han tog sin vakt vid Konungsporten klockan fem. Han uppgav sig inte på hela natten ha varit utanför stadspörtarna. Natten innan Margareta försvann tillbringade hon på Bleket. Om detta vittnade vid kämnärsrätten en gammal kvinna Börta Börgesdotter. Om henne stod det i domboken att hon "är Björn i Stufwered till Husus" (antagligen till hjälp i huset) "men elliest en tid under det de varit sjuka på Bleket har hon passat på där ute". Björn Andersson i Stuvered var en gammal soldat som bodde på Kvarnberget (10.32). Börta berättade att Margareta kom till lakehuset (troligen sköljhuset) på Bleket bönedagsafton vid pass klockan tio. Hon satte sig där hos Börta och pigan Marit Persdotter, som arbetade på Bleket och Fru Gripenstedts gård (nuvarande Stora Katrinelund).

Dessa kvinnor höll vakt nattetid, när man blekte vävarna, som var begärligt tjuvgods. Där satt Margareta och dāsade till klockan var inemot ett. Då bad hon Marit att följa sig till tegelbruket. Marit ursäktade sig och sade, att hon var så sjuk, att hon inte orkade gå ut, om hon så fick en daler för omaket. Hon bad Margareta stanna kvar "ty det var så faseligt att gå ut om nätterna".

Margareta svarade: "det hjälper intet till, jag måste gå" och så gick hon ensam till tegelbruket.

Efter en timmas förlopp kom hon tillbaka och sade: "Nu må I tro, att Arfwed och Stina ligga samman". Men hon sade sig inte ha kunnat höra, vad de talade om mer än att Arfwed tänkte stiga upp bittida och se till att han kom in till staden och sitt pass före ottesången. Det var då i dagningen och Marit hade lagt sig. Det var inte första gången Margareta hade spionerat på Arfwed och Stina.

Lars Reimans hustru Börta Anonsdotter berättade vid rätten, att Margareta hade kommit till gamla stugan på tegelbruket på Påskdagens eftermiddag eller afton. Hon hade då frågat efter Arfwed. Börta hade svarat, att hon inte visste var han var. Då frågade Margareta efter Stina. Börta svarade, att hon var i den nya byggnaden men att hon inte visste, om Arfwed var hos henne. Fast hon hade ju sett, att nyckeln var tagen ur dörren. Då sade Margareta: "Ja, visst är han där. Jag såg honom genom fönstret". Så kallade hon Stina en hora och äktenskapsdjävul.

Efteråt hade Stina Börjesdotter fjärdedag Påsk beklagat sig för Anders Henriksson, att Margareta vid det tillfället hade gjort sig "onyttig och brukat mund på henne". Hon hade tyckt, att om Arfwed mötte Margareta på en väg "så skulle han ge henne ett tryck".

Strax efter att Margareta hade återkommit från tegelbruket till lakehuset den där bönedagsnatten gick hon bort och satte sig vid stängslet på södra sidan mellan Bleket och tegelbruket. Då ringde det första gången till ottesången och klockan var fyra. Kyrkoplikten var vid denna tid mycket sträng och fast det var tidigt förväntades alltså många gå.

När den gamla Börta Börjesdotter kom ut från lakehuset såg hon Margareta sitta där i sitt svarta regnkläde. Börta gick dit och frågade, om hon inte frös och fick svaret: "Ja, visst fryser jag, men det hjälper inte. Jag vill dock passa på, när Arfwed kommer. Om han går ensam, vill jag följa honom till staden men går Stina med blir jag helt bange och då törs jag inte gå med dem". Så bad hon Börta, att hon skulle ge akt på vad som hände henne, eftersom Börta gjort det tidigare under natten. Margareta var då "mycket sorgsen och ängslig".

När det ringde andra gången till ottesången, kom Arfwed ensam ut och Margareta mötte honom vid tegelladorna. Sedan följdes de åt ned åt ängen. Börta blev stående på kullen för att se efter dem till dess de om in på Stenvägen (nuvarande Stamgatan). Den hette Stenvägen, därför att den stensatts redan före 1687 av klädesfabrikens ägare, sedermera borgmästaren Hans von Gerdes.

Jordvägen, ungefär motsvarande nuvarande Friggagatan, var länge inte stensatt. Eftersom det hade ringt andra gången trodde Börta, att porten var öppen och faran över, varför hon gick in och lade sig. Och Marit Persdotter trodde, att den gamla kvinnan vaktat på Margareta.

Eftersom drängen Arfwed Arfwedsson, som misstänktes för mordet inte ville bekänna, hur han bringat sin trolovade om livet, fann magistraten det nödvändigt, att stadens läkare Anders Lundelius tillsammans vid överkirurgen vid Amiralitetet Johan Fredrik Roempke besiktigade den döda. Läkarna skulle följa med källnärståttens ledamöter klockan tre den dagen och ta med sig några vaktkarlar, som kunde ta upp den döda och bringa henne i hus. Arfwed fördes tillbaka till sin förra arrest med order till stadsbetjänarna, att han Arfwed fördes tillbaka

till sin förra arrest med order till stadsbetjänarna, att han ”skulle blifwa något svårare häktad och bevakad, efter Rätten efter alla omständigheter see och förmärkia kunde, att honom Arfwed om pijgan Margaretas död någon kundskap hafwa månde”.

Nästa dag den 18 april berättades det i rätten, att Arfwed erkänt mordet dagen innan, då hans fästmö blivt upprävd och inburen i tegelhuset i närvaro av justitieborgmästaren Silentz och flera andra. Man hade tvingat Arfwed att lägga handen på sin döda fästmöns bröst och med fingrarna beröra hennes blesstyrer och krossade huvud. Han hade tillsagts att taga Gud i hågen och tillstå sin grova missgärning.

Arfwed berättade, att han natten före sista bönedagen hade legat på tegelbruket hos tegelmästare Jacob Loos änka. När han kom ut från tegelbruket på morgonen vid pass klockan fyra, mötte honom Margareta. Vårfrån hon kom visste han inte. De följdes åt mot staden.

När de kom till fälle – eller Portbommen – fann de denna stängd. De fortsatte bort utmed pallissaderna, som var ett stormhinder vid Vallgraven, byggt av tätt sammanställda, spetsade pålar. Margareta började förebrå honom, att att han lejt bort sin vakt och gått på olovliga vägar. Han höll med henne om att detta inte var rätt gjort.

Hon slutade ändå inte att gräla utan påstod utan grund, att han en gång hade varit tillsammans med änkan Stina hos Per besökare under aftonsången. En gång skulle han ha "kröpet" in till änkan genom ett fönster på tegelbruket. Arfwed hade blivit så vred över de orättvisa beskyllningarna att han hade tagit en vass sten och slagit henne i huvudet med den. Inte förrän efter första slaget hade han fattat, vad han gjort. Han förklarade, att han trodde, att själva "Fahnen" hade lagt stenen för hans fot och hållit den kvar i hans hand. Efter första slaget skrek Margareta något litet. Sedan slog han henne på nytt, han mindes inte, hur många slag det var. Hon bad honom sluta och lovade att inte berätta för någon, vad som hänt här utanför stadsportharna denna morgon. Men han hade likafullt fortsatt att slå till dess Margareta "dödde".

Sedan lade han ned henne bland sterna och kastade sten över henne och gick därefter igenom Carlsporten till sin post vid Kungsporten. Efter aftonsången på Bönedagen gick han ut till Tegelbruket och berättade för Stina, vad som skett med Margareta. Stina slog då samman sina händer och sade: "Åh, har Du gjort det?" och tyckte det var illa gjort.

På kvällen gick han först till staden och sedan tillbaka ut till tegelbruket. Han och änkan Stina kom överens om att liket skulle hämtas dit till Tegelbruksången och grävas ned där.

Vid portlåsningsdags (dvs vid solnedgången eller senast klockan nio) gick han till platsen, där den döda kroppen låg, och tog kroppen på axeln och bar den så långt in i Tegelången han kunde. Sedan hämtade han änkan i Tegelbruket. Hon följde honom ned och hjälpte honom att få upp liket på axeln. Spaden bar hon i handen. När de kom till gropen, grävde han själv en håla, där han lade ned Margareta och kastade jord över henne. Stina satt bredvid och såg på. Hon tog enligt Arfwed till slut regnklädet och förklädet och lade det vid Margaretas fötter.

Enligt vad Stina själv senare berättade, hade hon endast på Arfweds uppmaning kastat till honom klädesplaggen, som låg intill henne på marken. Rådhusrätten undrade om Christina Börgesdotter kände till Arfweds hemliga förlovning med Margareta, när hon och Arfwed, som denne erkänt, hade "köttslig bebländelse". Stina förnekade både, att hon känt till den hemliga förlovningen och att hon och Arfwed legat med varandra.

Kämmnarsrätten sände stadstjänare till justitiepresidenten Silentz för att få bekräftat, att Arfwed erkänt fullbordat samlag. Kämnarsrätten sände stadstjänare till justitiepresidenten Silentz för att få bekräftat, att Arfwed erkänt fullbordat samlag.

När dessa kom tillbaka med jakande svar fann kämnärsrättens ordförande Erik Cederbourg saken så viktig, att han själv gick över till rådhusrätten för att med egna öron höra justitiepresidenten bekräfta Arfweds bekän- nelse om den köttsliga beblandelsen. Men Stina erkände, att hon hade försökt avråda Arfwed från att gifta sig med Margareta. Äktenskap, som började med så svåra tvister, blev enligt Stina aldrig lyckliga.

Man lyckades aldrig förmå Arfwed att bekänna, att Stina hade varit i samråd med honom om dråpet. Arfwed hade beklagat den olycka han råkat igenom att han hade blivit be- kant med Stina och därför drivits till missgärning. Stinas bror ryttaren Hageberg påstod, att Arfwed skulle ha sagt till Stina, att David hade begått både hor och mord och ändock fått Guds förlåtelse men Arfwed hävdade, att detta inte var sant. Stina skulle ha sagt till Arfwed: "Wij kunna wähl blifwa ächta folck tillsammans och skulle wähl kunna föda oss, emedan du är nykter och ingen drinkare och wij kunna hafwa så godt av en daler som andra av tio daler". Genom detta smicker hade hon förlett honom, att bara var en dräng om 23 år, att taga sig detta oråd före. Det var först efter att hennes man avlidit som hon utlät sig på detta sätt. Arfwed bedyrade också, att Stina aldrig bett honom att göra sig av med Margareta.

Eftersom Arfwed berättade, att han legat med Margareta tre gånger sedan de varit i konsistoriet, lät kämnärsrät- ten överfältskären Joh. Fred. Roempke och några flera förfarna kirurger undersöka, om Margareta hade varit havande, men resultatet blev negativt. Fältskärerna fick rycka in ytterligare en gång med sin kun- skap, när rätten upptäckte, att Arfwed hade en skada på fingret.

Arfwed förklarade, att den hade han fått genom att Margareta, när han slog henne med stenen, hade fattat honom med båda händerna och bitit av ett stycke av fingret. Han hade själv lagt plåster på skadan. Fält- skärerna fick dock på rättens uppma- ning förbinda såren, då rätten ansåg, att sådana bett kunde vara giftiga och orsaka kallbrand. Under rannsaking- en berättade Arfwed, att det samma dag klockan åtta, före prästen Gadds besök hos honom, kom en kvinna med ett vitt regnkläde till honom och sade: "Bered Dig nu Arfwed! I dag skall Du föras till Nya Elfsborg." Han hade då blivit mycket bestört. Rätten skickade bud till soldaten Oluf Fyrlås, som tillfrågades vad det var för ett kvinnfolk. Oluf svarade, att till fängelset hade samma morgon kommit tre okända kvinnor med klä- den över huvudena. Rätten förbjöd då vakten att hädanefter släppa in någon annan än prästerna och rättens leda- möter. När någon mat skulle lämnas måste vakten ta emot den och leve- rera den till dem, som satt i häktet.

Forts. i nästa nr av Västanbladet

Bokanmälningar

I min hand har en släktbok "Kullasläkten, släkter från Kullaberg i nordvästra Skåne del V" kommit.

Kullasläkten grundar sig på den familj Nils Trulsson (1658-1737) på Kulla gård skapade. Han var gift två gånger och hade 13 barn sammanlagt i sina 2 äktenskap.

Del 1 –handlar om ättlingarna till äldsta barnet Kristina

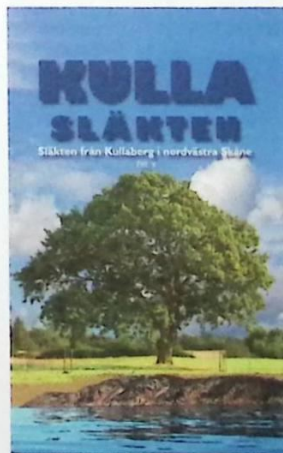
Del 2 –handlar om barn 2 Karina Nilsson som gifte sig med Tufve Jönsson på Duvestubbe

Del 3 –handlar om barn 3 Anna Nilssons ättlingar

Del 4 –handlar om barn 4 Truls Nilssons ättlingar

Del 5 –handlar om barn 5 Ingars ättlingar.

Släktforskarföreningen planerar att ge ut 3-4 böcker ytterligare om Nils Trulssons ättlingar. Släkten från Kullaberg härstammar från Nils Trulsson, född 1658, boende på Kulla gård på Kullaberg och från honom stammar omkring 60.000 människor varav hälften lever idag och är bosatta över hela världen. Denna bok utgör femte delen i en serie böcker om denna stora släkt. Ättlingarna redovisas generations-vis med uppgifter om födelse, vigsel och död. Denna del av verket omfattar 878 sidor varav 189 utgörs av personregister. Delen är rikt illustrerad.

För pris och upphandling av 2 kilo släktkunskap hänvisas till Kullabygdens släktforskare, Linnégatan 15, 263 31 Höganäs
info@kullabygdens.se
gunnar.persson@mailbox.swipnet.se

Upplysningsvis kan jag påpeka att min fädernesläkt med utgångspunkt från min farmor Hanna Ryssén finns upptagen.

Per Clemensson

Bokanmälningar

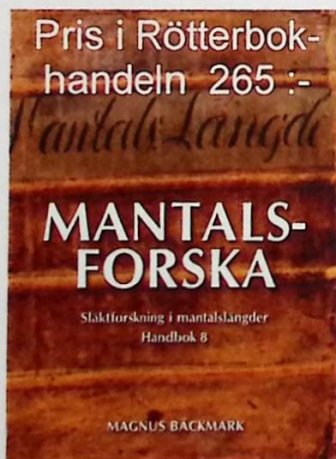
Tössbo härads domböcker 1613-1675

Så har Tössbo första domböcker utkommit i renskrift. Detta arbete har genomförts av Dalslandsforskaren Elsa Sjødahl och bekostats av Dalslands fornminnes och hembygdsförbund. Utgåvan är gjord på nysvenska med utomordentlig noggrannhet.

Tyvär saknas person- och ortregister men denna defekt kan kanske rättas till i framtiden. Om utgåvan finns digital skulle ett register kunna åstadkommas. Elsa Sjødahl är att gratulera till sin gedigna arbetsinsats.

Per Clemensson

Mantalsforä, ny bok i förbundets serie av handböcker

Kilanda

Ekman – von Schéele – Klingspor

År 2010 utkom det här anmälda lokalhistoriska verket. Det är mycket väl illustrerat delvis i färg. Texten är väl sammanställd av Bo Björklund. Boken är mycket saklig och här redovisas väl varifrån uppgifterna hämtats.

Per Clemensson

Inger Ljunggren 2014 **Borgare och bönder i Falkenberg 1658-1718**

Falkenberg var under 1600- och början av 1700-talet en mycket liten stad. År 1658, då Halland övergick till Sverige för gott, hade staden bara ett par hundra invånare och löpte stor risk att förlora sina stadsprivilegier.

F.d. arkivarie Inger Ljunggren har gått igenom Falkenbergs rådstugurätts protokoll, eller domböcker, från 1658 och fram till 1718. Syftet var att undersöka vad ett lokalt arkivmaterial har att berätta om händelser och människor. Som komplement till protokollen har Inger använt kyrkböcker, kartor, stadens räkenskaper och bouppteckningar.

Det är en imponerande mängd uppgifter om staden och invånarna Inger har dokumenterat. Boken inleds med ett smakprov på vad man kan finna. De äldsta protokollen är skrivna på en sorts svensk-dansk dialekt. De rör ofta fastighetsförsäljning och pantsättning och mera sällan grova brott. Med kartor som utgångspunkt beskriver Inger därefter stadskärnan, omkringliggande åkrar, ängar och utmarker samt de tullbommar och tullstaket som omgärdade staden.

En stor del av boken upptas av en förteckning över samtliga fastighetsärenden i protokollen under perioden ordnade efter datum och med ett personregister. Källmaterialet har flera problem. Man vet inte om alla transaktioner anmäls på rådstugan eller om uppbjudna fastigheter verkligen säljs.

Förteckningen med Ingers kommentarer ger dock mängder av uppgifter om stadens borgare. Boken tillhandahålls av Falkenbergs Kultur- och Hembygdsförening, www.hembygd.se/falkenberg, och finns i GRS bibliotek. För några av åren finns förteckningen sökbar under *Våra register* på Falkenbergs kommunarkivs hemsida, www.falkenberg.se

För den följande perioden, åren 1722 - 1820, har Klas-Göran Stehn sammanställt personuppgifter för de olika gårdarna i staden. Materialet finns bland annat på Falkenbergs museum och i kommunarkivet. Det har gårdsvis publicerats i *Hallandsfarares Information* med början i mars 2011, nummer 91.

Tidskriften finns i GRS bibliotek.

Barbro Maijgren

GRS kursprogram

**Kurserna hålls i GRS regi och lokaler
Erik Dahlbergsgatan 36 B (entré från gatan).**

Kursprogrammet kommer att omfatta följande kurser

Släktforska steg för steg.

Innehåll: kyrkobokföringen, domböcker
och bouppteckningar, mantalslängder m.fl. grundläggande källor,
databashantering, handskriftsläsning.

Lärare: Anita Fyhr. 7 X 3 timmar.

Pris 700:- kr. inkl. lärobok.

Släktforska vidare. I

Innehåll: fördjupning av kyrkoboksforskning,
borgare, sjömän, soldater m.fl. yrken, handskriftsläsning. Lärare:

Per Clemensson. 5 X 3 timmar.

Pris 500:- kr. inkl. lärobok.

Handskriftsläsning.

Innehåll: grundkunskaper,
läsövningar, egna texter för tolkning.
Lärare: Per Clemensson. 4 X 3 timmar.

Pris 300:- kr.

Liv och leverne förr i tiden.

Innehåll: Historik, livets
högtider, mat och textilier. 4 X 2 timmar.

Lärare: Ingela Martenius.

Pris 400:- kr.

TIDERNA ANPASSAS EFTER DELTAGARNA OCH STARTAR ALLT EFTER DE BLIR FULLTECKNADE.

Kurserna kan anordnas på både dag- och kvällstid

För deltagande i GRS kurser krävs medlemskap i vår förening.

Medlemsavgiften är 200.- / kalenderår

Anmäl er till Per Clemensson och ange ditt önskemål om tidpunkt,

dvs kl 11.00, kl 14.00 eller kl 17.00.

Tel 031-206563 eller 0705-206564.

A VENYNS FOTKLINIK

FOTEN I CENTRUM

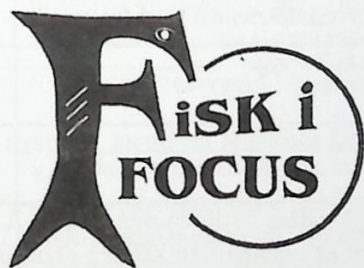
Välkommen till en av de äldsta Fotklinikerna i Göteborg (etabl 1942)!

Vi erbjuder medicinsk fotvård, vårtfrysning, benvaxning, manikyr och fot/benmassage.

Vi i har även försäljning av presentkort och diverse produkter.
En fika och ett leende ingår alltid! - Se våra fina omdömen på Eniro.se!

Jessica och Tove

Boka tid på tfn: 031- 16 92 87 - Geijersgatan 16, Göteborg

ÖPPETTIDER

Tis - Ons 8 - 19

Tors - Fre 8 - 20

Lördag 8 - 18

Söndag 12 - 18

Välkomna!

*Fokus på kvalitet
- vår idé!*

FOCUS
köpcentrum
031 - 703 05 25

KRONOLOGISKA ANTECKNINGAR RÖRANDE GÖTEBORG

Artikelserien avslutas

1748	idkades tobaksplantering kring Göteborg på flera ställen i trakten af Lorensberg och Hedås söder om staden; det uppgifves, att c:a 50 tunnland däraf voro upptagna och lämnade c:a 118,000 μ .
1748	11/10 erhöill staden rättighet uppbära revierpengar till upprensning af den s. k. rännan i Götaelf.
1750	fanns ett vid nuvarande Cernegieska sockerbruket beläget glasbruk, som upphörde år 1809.
1750	fångades sill i Götaelf vid Tingsstad.
1750	eller möjligen tidigare uppfördes nuvarande Spinnhuset på Burg-grefvelyckan.
1750	utgafs den första tidningen här, nämligen "Göteborgs Weckolista"; därefter följde "Göteborgska Magasinet" och "Hvad nytt i staden". – På
1750-	talet upfördes Ostindiska huset efter ritning af Bengt W:m Carlberg; ritningen omarbetad af öfverintendenten Karl Hårleman.
1750	föddes skalden Bengt Lidner i Göteborg.
1751	inrättades koppymningshus, då samtidigt de första försöken här gjordes med koppymning.
1752	började Magnus Rebbe försälja vatten på Rådhusgården till 1 öre kopparmynt kannan; vattnet lät han henta från källor i granskaped af staden, såsom Ramberget, Qvillebäcken m. fl. Tolf år senare uppstod en vattenhandlare med vatten från Öfverås; han hade sin försäljning vid Lejonbryggan.
1753	medgafs enligt kungl. resolution rättighet för båtgiflet till transport af järn på Götaelf till järnvågen i Göteborg att låta in-teckna dylika båtar och erhålla fastebref därpå i rådhusrätten liksom å hus och tomter.
1754	30/11 öppnades härvarande frimurareloge; dess högste styresman var då öfversten Baltzar Weduwar.

1754	utfärdades under sillfisket allmänt förbud mot att skjuta i skärgården, hvilket förbud äfven sträckte sig till fästningarna i Bohuslän.
1754	lemnade staten premier af 3 daler s. m. för hvar tunna sill, som saltades, hvilket dock snart upphörde.
1755	bildades ett kompani för att drifva hval- och sälfiske vid Grönland och Davissundet, hvilket fiske såsom föga lönande upphörde år 1759.
1757	24/1 stiftades frimurarebarnhuset på Gustaf III:s födelsedag och kallades Prins Gustafs barn- och koppypningshus.
1757	infördes vid sillfisket i Bohuslänska skärgården bruket af s. k. sillvadar.
1757	förordnade konung Adolf Fredrik, att fästningsportpenningar skulle betalas af de personer, som passerade in till staden efter en bestämd timme på aftonen.
1758	i Juni nedbrann åter 5:e kvarteret, då mer än 100 sedan 1746 års brand uppförda hus lades i aska. – Tyska kyrkan med skolhus, Rådhuset och åbyggnader på Lilla Berget räddades.
1759	började "Göteborgska Magasinet" att utgifvas af lektor Johan Rosén.
1759	uppgifves, att Emanuel Svedenborg hos den aktade direktören i Ostindiska kompaniet Niklas Sahlgren i Göteborg i närvaro af 14 framstående personer under en middag erhöll ingifvelse om en samtidigt pågående eldsvåda i Stockholm, hvilket, sedan ingifvelsen besannats, bland Svedenborgs många anhängare väckte stort uppseende.
1759	afledo 5,739 personer i Göteborgs stift, af hvilka 1,185 föllo offer för kopporna, som vi den tiden härjade mycket här.
1762	uppfördes ånyo Ostindiska kompaniets hus på Norra Hamngatan.

1762	inrättades Engelsk kyrka i Hallska huset, Sillgatan N:o 20; flyttades därifrån 1857.
1763	ombyggdes Tyska bryggan af sten med 2:ne hvalf och en vindbrygga, hvarigenom fartyg kunde passera med höga master. (Den gamla bron var byggd af trä).
1763	inträffade en svår handelskris i Göteborg, då vaxelrytteri drefs i stor skala på Hamburg och Amsterdam, där många hus inställde sina betalningar på grund af öfverdådiga spekulationer. Köpmännen i Göteborg anhöllo hos regeringen om hjälp och moratorium för vaxlar, hvilket likväl afslogs.
1764	instiftades Stora Amaranterorden i Göteborg.
1764	tillverkades vid framlidne kommerserådet Sahlgrens arfvingars sockerraffinaderi 1,260,000 μ socker, taxerad till ett värde af 94,368 daler s. m.
1765	finnes tidningen "Göteborgs Nyheter" vara utgifven.
1766	började Ostindiska kompaniets 3:e oktroj på 20 år, hvarunder 39 skepp utsändes.
1767	inrättades Willinska fattigfriskolan af fattighuspredikanten J. Wallin.
1767	fick Fattighuset sin egen kyrka af trä, som år 1812 ombyggdes af sten.
1768	bildades det första Svedenborgska samfundet i Göteborg, i spetsen för hvilket stod Svedenborg, Johan Rosén och G. A. Beyer; den senare, teologie lektor vid gymnasium, ansågs vara den verkande kraften för denna Svedenborgska missionsverksamhet.
1768	5/4 började Coldinuorden sin verksamhet i Göteborg.
1768	inrättades ett brandförsäkringskontor i Göteborg, hvilket på grund af insolvens upplöstes efter branden 1802.
1769	19/11 stiftades "The Royal Bachelors Clubb" i Göteborg.

1770	19/7 Ansåg Emanuel Svedenborg den nya Jerusalemskyrkan upprättad, hvilket skedde efter det han fullbordat sin skrift: "Den sanna Christna religionen"; hade många anhängare i Göteborg
1770 -	skogsplantering kring Stora Torp af dåvarande egaren, landskamreren A. M. Prytz.
1771	innehades Lorensberg af handlanden Lorens Pettersson, af hvars arfvingar det såldes till herr V. I. Vallentin för 11,000 rdr banko. – Staden, som hade lösningsrätt, då det endast innehades på upplåtelse, begagnade sig ej däraf, utan öfverlämnade köpet till vinhandlaren A. H. Evers, som afsåg det för värdshus och afträdde det för 12,000 rdr banko till herr J. A. Winberg, som där öppnade värdshus under somrarne; stället öfvergick sedan till herr Frans Cabré, som sedermera sålde det för 54,000 rdr till herr C. J. Lundell, hvilken därefter 1866 öfverlemnade Lorensberg till herr Rob. Graf mot 73,000 kronor, och han i sin ordning öfverlemnade det till herr Gustaf Lundstedt på arrende. År 1884 inlöste staden landeriet för 200,000 kr. af R. Graf. År 1884 innehafves det på arrende af Viktor Norman.
1771	utfärdades förbud mot att hålla öppna salubodar i Haga och Masthugget.
1771	föddes millionären John Hall i Göteborg, egare af Gunnebo, död i Stockholm i stor fattigdom år 1830.
1772	planterades Fattighusgatan med träd utefter kanalen från dåvarande Drottningporten.
1772	upprättade patrioten Sahlgren sitt testamente, hvarigehom staden erhöll flera ströhemman i Halland.
1773	16/10 fastställdes, att Svensk gudstjänst skulle alternativt med den Tyska förrättas i Kristine kyrka, då äfven Svensk kyrkoherde tillförordnades.
1773	22/11 stiftades en s. k. nationalkassa till hemförskaffande af skeppsbrutet sjöfolk.

1773	utfärdades förbud mot att hålla öppna salubodar utom stadens tullar.
1774	uppfördes nytt slagthus på kronobageriets tomt vid Köpmansgatan.
1774	1/6 bildades ett kompani af M. Törngren och medintressenter för idkande af hvalfiskfångst vid Grönland och Strait Davis på 20 år; upphörde 1781. Tjugusju expeditioner verkställdes med 5 fartyg, som lemnade stor förlust. Kompaniet hade sitt faktori på Färjenäs.
1775	15/8 förklarades Marstrand för frihamn (intill år 1794), där Svenskar och utlänningar fingo idka handel med samma rätt.
1775 - 1776	uppfördes en serie dramatiska föreställningar i herr John Halls teater vid Sillgatan N:o 20, hvilken byggnad ännu finnes, samt hos direktören vid Ostindiska kompaniet Patrik Ahlströmer, hvilken senare hade varit Gustaf III behjälplig vid Kungl. Operans inrättande i Stockholm.
1776	påbjöds allmän lykttändning å privata hus i Göteborg.
1776	räknade staden Göteborg inom vallarne 10,087 invånare.
1776	stiftade direktör Sahlgren Östads barnhus vid Alingsås och donerade därtill 100,000 daler s. m.
1777	exporterades från Göteborg 8,900 tunnor tjära.
1778	stiftades Göteborgs vetenskaps- och vitterhetssamhälle.
1779	exporterades från Göteborg 6,252 åmar silltran.
1780	började exporten af bergmossa, hvilken skrapades från bergen i Bohuslänska skärgården och exporterades till Holland, för att därpå skulle beredas färgämne; exporten upphörde totalt på 1840-talet.
1780	i Augusti blef Tyska kyrkans torn färdigt efter branden 1758.

1780	till 1790 exporterades (i medeltal under dessa år) 115,000 Skp järn och 53,000 tolfter bräder från Göteborg. – På
1780 -	talet var egendomen Bagaregården ett omtyckt värdshus (som då innehades af herr von Minden), hvarest ett gladt lif lefdes.
1781	25/5 öppnades Göteborgs handelsbörs i hörnrummet på undra botten af Rådhuset.
1781	uppfördes i Göteborg Schakspeares "Romeo och Julia" och år 1787 "Hamlet" af den dåvarande stående teatertruppen under den berömde Anders Widerbergs ledning. Först 32 år senare gafs Hamlet i Stockholm.
1782	i Mars blef Sahlgrenska sjukhuset färdigt, då beläget vid Sillgatan N:o 2.
1782	27/5 erhöilo judarne fri religionsöfning i Göteborg, Stockholm och Norrköping samt rättighet att där inrätta synagogor.
1782	tillskyndades Göteborgs handel betydliga fördelar under Nordamerikanska Staternas själfständighetskrig, hvarunder deras affärsrörelse med England så godt som upphörde; utseppningen af järn härifrån till Nord-Amerika började, äfvenså steg exporten dit af Ostindiska varor under de följande åren ansenligt.
1782	exporterades från Göteborg Ostindiska varor till ett värde af 2,064,602 specie riksdaler, den största utförsel däraf, som under något år egt rum under Ostindiska kompaniets tillvaro.
1783	24/3 oktrojerades i Göteborg ett diskontkontor på 12 år, hvilket likväl upphörde 1787.
1783	funnos i Bohuslänska skärgården 328 trankokerier med 1,092 kittlar, och när sillfisket upphörde 1809, steg antalet kittlar till c:a 2,000 st.
1783	afgingo från Göteborg till utrikes ort 705 fartyg, det högsta antalet på århundradet.
1784	beviljade konung Gustaf III Frankrike nederlagsfrihet i Göteborg, hvaremot Sverige erhöil ön S:t Barthelemy, som år 1785 förklarades för frihamn.

1784	7/5 påbjöds inrättandet af spannmålmagasin i Göteborg och annorstädes i landet i anledning af inträffande missväxtår under början af 1780-talet; magasinerna bibehöllos ända till år 1823, då jordbruket ansågs kunna producera tillräckligt med spannmål för Sverige.
1785	flyttades gamla järnvågen från f. d. Brunnsparken till Pustervik, där den upphörde år 1892.
1785	11/10 började Evangeliska brödraförsamlingen hålla andaktsöfningar i dess nuvarande fastighet vid Kungsgatan N:o 45.
1785	erhöll karantänskommissionen för Käsö förnyad aflöningsstat.
1785	egde Göteborg 150 stycken på utrikes ort gående fartyg.
1786	föddes i huset N:o 48 vid Drottninggatan bildhuggaren.....
	På baksidan av boken står "Fru Helmina Cyrus, vänligen från C G Prytz).

*För ett Vackrare Hem ,
besök
vårt Konstgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

LANDET RUNT

ur olika medlemsblad

GRS byter Västanbladet med ett 60-tal andra föreningars tidskrifter. De finns tillgängliga i GRS bibliotek. Barbro Majjgren ger tips på några läsvärda artiklar i dessa och andra periodica.

ANGRIPEN Malmö Släktforskarförening NR 1/15 Bengt Arenberg reder ut begrepp såsom åbo, rusthållare och rotebonde.

ANKNYTTNINGEN Nyköpings-Oxelösunds Släktforskarförening NR 2/15 Nyköpings församlingar är en snårskog som är lätt att gå vilse i. Camilla Eriksson presenterar en lathund för att hitta rätt. Camilla fortsätter med tips om hur man forskar i Stockholm. Generalmönsterrullorna för Södermanlands Regemente saknas för åren 1807 till 1817. Fredrik Derefeldt informerar om att en besiktnings- och kassationsmönstring görs i slutet av 1809. I princip alla händelser där manskap tillträtt eller försvunnit från sommaren 1806 till november 1809 finns noterade i rullan. Vid denna mönstring upptas även vargeringen. Vargeringen var reservsoldater som snabbt skulle kunna ersätta den ordinarie rotesoldaten om denne dog eller fick avsked. Fredrik skriver nu av rullan i dess helhet och visar ett exempel från Gripsholms kompani. Ulf Berggren beskriver hur han efter 20 år äntligen får svar på frågan vad som händer Carl Larsson från Sättersta, som 1681 blir dömd för dråp på hans anfader Ramund Olofsson från Tunaberg.

BORÅS SLÄKTBLAD Borås Släktforskare

NR 102 Per Ravnkleven berättar om mordet på sjön Glomma i Norge år 1826, då två svenska handelsmän blir dräpta.

DISKETTEN DIS-Väst

NR 1/15 Vid Släktforskar dagarna i Göteborg 2005 höll GRS tidigare ordförande Rolf Ekelund ett föredrag om bland annat Håkan Olufsson på Klintegården i Olunda, Flakeberg, bondeståndets riksdagsman 1720-31 och dess talman 1726 och 1731. Tio år senare återfinns den bakomliggande artikeln i Dis-Västs gömmor. Karin Edvall berättar om två kvinnoöden från Göteborg. Charlotte Börjesson beskriver vad hon hittar när hon besöker Family Search Library i Salt Lake City: uppgifter om en emigrant med många olika namn, född i Dimbo som Svante Ragnar Lundbäck.

GENOS Genealogiska Sällskapet i Finland

NR 1/15 är ett temanummer om militaria. Sofia Gustafsson, Sampsa Hatikka och Juha-Matti Granqvist går igenom hur man kan finna uppgifter om Sveaborgs militära befolknings levnadsförhållanden i kyrkböcker, mantalslängder och domstolsprotokoll.

HALLANDSFARARES INFORMATION

Hallands Släktforskarförening

NR 107 Sven-Arne Svensson uppmärksammar hundrafemtioårsminnet av att kyrkoherden Anders Lindbäck i Sillbodalen i Värmland erkänner att han förgiftat församlingsbor med arsenik i nattvardsvinet. Inger Gärdfors skriver om *Tiggeri - ett nygamalt elände* och konstaterar att ända sedan lösdriverilagen avskaffades 1865 är det inte är brottsligt att tigga i Sverige. (forts på nästa sida)

Kathinka Lindhe skriver om sin nyutkomna bok *Sorgeliga saker hände - Elvira Madigan, Sixten och mig*, i vilken hon berättar om sin farmors mor, Sixten Sparres bortglömda hustru Luitgard Adlercreutz.

MIMERS BRUNN

Arkeologi, Etnologi & Historia i Västra Götaland

NR 1/15 Tore Hartung berättar om Maria Sofia de la Gardie, syster till Magnus Gabriel. Hon blir änka vid 21 års ålder och tar själv hand om skötseln av sina många egendomar. En tid är Maria Sofia en framgångsrik affärskvinna. Men lyckan vänder, affärerna går sämre och Karl XI:s reduktion konfiskerar återstoden av hennes förmögenhet. Niclas Mossberg diskuterar en alternativ tolkning av det svenska rikets uppkomst, med starkare band mellan Danmark och Sverige.

PLF-NYTT Person- och lokalhistoriskt forskarcentrum Oskarshamn

NR 113 Lennart Ålund berättar om Anders Håkansson från Ålem öden som kanonjär på fregatten Uppland i Finska Viken 1790. Anders Rotvikers fortsätter sin redovisning av brott och straff i Stranda härad

SLÄKTFORSKAREN Helsingfors släktforskare

NR 1/15 Gunnar Arvid Damström berättar om sjökaptan Edvin Hjelt och hans hustru Olga. Ronny Rönnqvist skriver om Henrik Fredrik Björkqvist, överste i den kaukasiska infödda kavalleridivisionen under första världskriget. Reginald Jägerhorns antavla presenteras

SLÄKTFORSKAREN

Västerbergslagens släktforskare

NR 134 Björn Elf berättar om den mytomspunna kokerskan vid bygget av Malmbanan, Svarta Björn. Myten har verklighetsbakgrund. Vid 22 års ålder blir Svarta Björn ihjälslagen av en annan kocka. Men var är hon begravd? Ännu år 1848 får den som ingår i masmästarestaten svära tjänsteed. Ulla Lestander presenterar Anders Janssons i Getbo edgång, hämtat från Norrbärke Hembygdsförenings arkiv.

Lennart Elg frågar sig hur drängen och daglönarsonen Erik Eriksson Grave från Gravendal kan utbilda sig till folkskollärare och hur han kan ta samma efternamn som brukets grundare.

SLÄKTHISTORISKT FORUM

Sveriges Släktforskarförbund

NR 1/15 informerar om att Rötters faktabank har fått ett tillskott, *DNA-rötter*. Det är ett samarbete mellan Sveriges Släktforskarförbund och SSGG, ett nätverk för DNA-släktforskare. I Nyheter konstateras att socknarna/församlingarna i den framtida folkbokföringen utgår från ett illa valt år, 1999.

GRS har uttryckt sitt stöd för förbundets uppfattning att distrikten bör baseras på den indelning i församlingar som gäller vid halvårsskiftet 1991, då ansvaret för folkbokföringen överförs från Svenska kyrkan till numera Skatteverket. Temat för numret är Norden och innehållet blir en kortfattad handbok i släktforskning i Finland, Norge, Danmark och Island. Ted Rosvall berättar om hur man genom århundradena använder sig av prinsessor för att överbygga motsättningar mellan de nordiska länderna.

Michaela de Verdier besöker ett släktforsarkafé i Uppsala för att ta reda på hur man lockar unga släktforskare till föreningarna.

Ulla M. Andersson berättar om kvinnliga fotografer under andra halvan av 1800-talet. Fotograf är ett av de yrken en kvinna kan utöva, som anställd eller i eget företag.

På 1890-talet är var fjärde fotograf kvinna. Claës Linder berättar hur han kommer 1700-talets Stockholm närmare när han söker sin anfader Anders Sundins ursprung. Arkiv Digital informerar om beställningsfotografering. I stället för att vänta på att en viss årgång blir tillgänglig över Internet kan man för en överkomlig kostnad beställa digitalisering av en domboksvolym.

SLÄKT OCH BYGD Österlens Släkt- och Folklivsforskarförening

NR 1/15. Det nordgermanska namnet Sägd/Segud är ovanligt men omkring år 1700 finns flera möjliga fäder till Elna Sägdusdotter i Vallberga.

Bengt Olsson reder ut vem som är den rätte. Ett annat ovanligt namn på Österlen är mansnamnet Kruse. Bengt Olsson härleder namnet till Kruse Olsson, som bor i Glemminge-Tågarp i slutet av 1600-talet.

STRÖDDA ANNOTATIONER Släktforskarblad för Örebro län

NR 53 Jan Suhr försöker bekräfta ett förmodat faderskap med DNA-jämförelser. Marie Esplund-Lynn beskriver hur hon systematiskt går tillväga för att finna fadern till Kerstin Danielsdotter i Kumla.

SWEDISH-AMERICAN GENEALOGIST

NR 4/14 Agneta Lindau Persson skriver om mordet på tioåriga Helena Olsdotter i Munka-Ljungby 1842. Charles West förmedlar en biografi över Clara Sophia Swanson från Svinhult i Östergötland. Hon lämnar Sverige 1868, hamnar i Iowa och gifter sig med John Nordquist.

Elisabeth Thorsell uppmärksammar det praktiska sökverktyget *listsök* i Sveriges Släktforskarförbunds CD- och DVD-skivor.

VÄSTGÖTAGENALOGEN Västgöta Genealogiska Förening

NR 3/14 Helena Nordbäck fortsätter sin släkt- och historieresa genom Prästergötland till Marks härad och Sätilla och Surteby.

ÅDALINGEN Ådalens Släktforskarförening

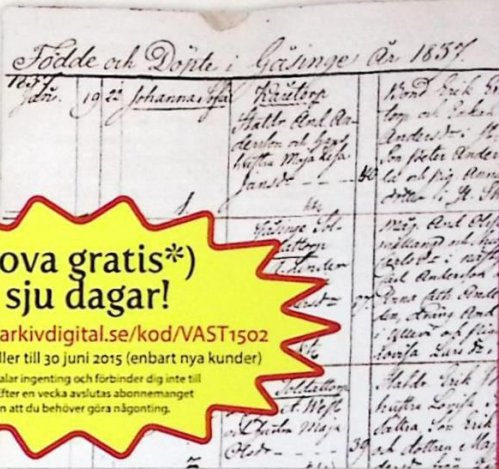
NR 1-2/15 är ett temanummer om Bjärträ socken. Kerstin Karlström beskriver sin jakt på sin farmors farmors far, skepparen Eric Sandlund från Åland.

Posttidning B

Avsändare:
GöteborgsRegionens
Släktforskare
Erik Dahlbergsgatan 36 B
411 26 Göteborg

Lättast och roligast med ArkivDigital

Det är ibland svårt att läsa gamla kyrkböcker på internet. Inte bara prästernas handstilar ställer till problem utan också bildernas kvalitet. De flesta som erbjuder kyrkböcker på internet ger dig digitala kopior av gamla mikrofilmer som fotograferades för ett halvsekel sedan. ArkivDigital har valt en annan väg. Vi har nyfotograferat alla Sveriges kyrkböcker i färg med moderna digitalkameror. Därför kan vi erbjuda en oslagbar bildkvalitet. Det gör släktforskningen mycket lättare. Och roligare!

**Prova gratis*)
i sju dagar!**

Gå till www.arkivdigital.se/kod/VAST1502
Erbjudandet gäller till 30 juni 2015 (enbart nya kunder)

*) Du betalar ingenting och förbinder dig inte till något. Efter en vecka avslutas abonnemangent utan att du behöver göra någonting.

www.arkivdigital.se

ArkivDigital
Din nyckel till historisk källor

ArkivDigital digitaliserar historiskt källmaterial med nyaste teknik och tillhandahåller bilderna via internet åt historiker, släkt- och hembygdsforskare och andra intresserade. Bolaget startade 2005 och har ca 35 anställda och 370 aktieägare.

GöteborgsRegionens Släktforskare

Bibliotek och Forskarplatser

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,

öppet tmån-fre 10.00-14.00, sommarstängt 19 juni - 17 augusti

Ring dock alltid först och kolla bemanning samt lediga forskarplatser.

Tel. 031-13 12 26

Öppet även 1 timma före varje föreningsmöte

E-post: g.r.s@telia.com

Hemsida: <http://grs.forening.genealogi.se>

PlusGiro: 24 23 85-3

Organisationsnummer 857204—7564